

România literară

REMEMORĂRI

(Paginile 12—13)

MEMORABILUL REPER

SINT în existența unui popor evenimente a căror rezonanță în timp se amplifică pe măsură ce crește distanța față de momentul în care s-au produs; în loc să se estompeze ori să scadă datorită scurgerii vremii, semnificațiile lor sporesc, se conturează tot mai clar și capătă dimensiuni noi, dobîndind totodată valoarea unică a unui simbol. Astfel de evenimente marchează profund și durabil istoria, înriurindu-i desfășurarea într-un chip hotărîtor: deoarece sint evenimente creatoare de istorie.

Un asemenea eveniment fundamental este Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, reper memorabil al întregii noastre dezvoltări sociale, politice, economice și culturale din 1965 încoace. Inaugurînd o epocă nouă — **Epoca Ceaușescu** — în perioada postbelică a istoriei României, Congresul al IX-lea a însemnat și înseamnă pentru toate planurile vieții noastre naționale un moment esențial de referință pentru înțelegerea evoluției lor. Iată de ce, acum cînd se împlinesc 18 ani de la istoricele sale lucrări, Congresul al IX-lea al P.C.R. ne apare drept unul dintre marile evenimente ale istoriei contemporane românești; evocîndu-l, nu doar privim retrospectiv înfăptuirile și transformările care i-au succedat și i-au transpus în viață spiritul înnoitor și îndrăznețele programe de dezvoltare, ci prefigurăm și viitorul tuturor activităților noastre, aflate statornic sub semnul generoaselor sale principii și semnificații.

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român a adus și în cultură și în literatură, ca în toate celelalte domenii, un spirit nou, deschis, constructiv, eliberat de inerții și dogme, profund realist, mobilizator de energii. Creația culturală, artistică și literară, însuflețită de avîntul unei autentice renașteri, a intrat într-o epocă înfloritoare, comparabilă sub toate aspectele cu celelalte mari momente creatoare din istoria spiritualității noastre. Pretutindeni a pătruns și s-a afirmat un mod nou de a gândi, merit să valorifice plenar tradițiile noastre culturale, tezaurul de valori artistice și literare făurite de înaintași, resursele creatoare ale poporului; dublul proces, de recuperare a specificului autentic al culturii noastre și de edificare a unei conștiințe proprii actualității, prin care s-a manifestat energic spiritul Congresului al IX-lea în spațiul creației și al vieții culturale, artistice și literare a oferit un larg spațiu de exprimare și de activitate tuturor generațiilor și personalităților.

Stimulate, încurajate, energiile noastre spirituale și-au vădit din plin în acești ani capacitatea de a produce valori durabile, care au sporit considerabil patrimoniul culturii naționale. În nici o altă epocă din istoria culturii românești nu a existat un atît de puternic și de vital avînt creator ca în această perioadă, dominată de năzuința marilor înfăptuiri în toate domeniile; iar dezvoltării culturii i-a corespuns și îi corespunde o creștere fără precedent a interesului celor mai largi mase populare pentru valorile spirituale. Una dintre cele mai semnificative și mai importante realizări ale amplului fenomen de înnoire a culturii socialiste în epoca de după Congresul al IX-lea este astfel apariția și formarea unui adevărat curent general de atașament față de faptul cultural și artistic actual; expresie a ridicării nivelului de cultură a întregului popor, această nevoie de valori spirituale devine definitorie pentru epoca în care trăim, reprezentînd una dintre trăsăturile distinctive ale societății socialiste românești. Și nu există, credem, modalitate mai responsabilă de a continua și adînci spiritul înnoitor al Congresului al IX-lea, decît permanenta preocupare de a satisface, la un nivel mereu mai înalt, această extraordinară necesitate a poporului de cultură temeinică și serioasă. „Pentru un creator de artă — se spune în **Mesajul tovarășului Nicolae Ceaușescu** adresat Uniunii Scriitorilor cu prilejul sărbătoririi a 75 de ani de la crearea Societății Scriitorilor Români — nu poate fi ideal mai înalt decît slujirea poporului, păstrarea și dezvoltarea, prin artă, a specificului național al culturii noastre, perpetuat prin dăruirea a numeroase generații de creatori, care s-au identificat plenar cu istoria și viața poporului, cu spiritul său”.

Acesta este sensul major al tuturor înnoirilor și transformărilor determinate în cultură și literatură de Congresul al IX-lea, acesta este sensul în care sint angajați toți creatorii României socialiste.

„România literară”

■ Addis Abeba, 12 iulie 1983. Înaintea dîneului oficial oferit în onoarea tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu de tovarășul Mengistu Haile Mariam.

Iluminare

Acum, cît mai ard în suflet pădurile
cît izvorul încă mai zvîcnește sub pleoapă
cît prin sînge trec magii, fermecații, făpturile
ce înalță în spații catedrale de apă

Sînt ars, sînt livid, am nervurile pale
ochiul tău m-a vrăjit Transilvanie, poartă
de lumină, de dor cu luciri minerale
prin care răspund în tărîmul de soartă

Acum, cît mai simt incolțîndu-mi în palmă
semnul tău din adîncul făpturii rotit
cît în inimă mugurul tainei se sfarmă
ridicîndu-se alb în zenit

Sînt martor desprins din fiorul iubirii
clipa mea odihnește lingă numele-ți pur
veghează pe ziduri de burg trandafirii
stema ta — neasemeni contur.

Mihai Banciu

România literară

DIRECTOR: George Ivaşcu. **Redactor şef adjunc:** G. Dimisianu. **Secretar responsabil de redacție:** Roger Câmpăneanu

Dialogul la nivel înalt româno-etioopian

INAUGURÂND un nou itinerar pe continentul african, sub semnul păcii, prieteniei și colaborării internaționale, marți, 12 iulie, a început vizita oficială în Etiopia Socialistă a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la invitația tovarășului Mengistu Haile Mariam, președintele Consiliului Militar Administrativ Provizoriu, președintele Comisiei pentru organizarea Partidului Oamenilor Muncii din Etiopia, comandant suprem al Armatei revoluționare a Etiopiei Socialiste, împreună cu tovarășa Wubeanchi Bishaw.

Convorbirile oficiale de la Addis Abeba au prilejuit o informare reciprocă asupra nivelului dezvoltării economico-sociale din cele două țări, un larg schimb de păreri privind stadiul actual al relațiilor româno-etioopiene, căile și mijloacele de promovare a acestora în viitor, precum și în legătură cu probleme internaționale de interes comun. Exprimându-și satisfacția pentru dezvoltarea legăturilor dintre România și Etiopia pe plan politic, economic și cultural, în spiritul acordurilor și înțelegerilor adoptate cu prilejul convorbirilor la nivel înalt din decembrie 1978, cei doi conducători de partid și de stat au subliniat ca un factor pozitiv creșterea Comisiei mixte guvernamentale româno-etioopiene, insistându-se ca aceasta să-și aducă o contribuție cât mai însemnată la dezvoltarea relațiilor dintre cele două țări; o înaltă apreciere s-a dat legăturilor dintre Partidul Comunist Român și Comisia pentru organizarea Partidului Oamenilor Muncii din Etiopia, exprimându-se dorința promovării în continuare a schimburilor de experiență, a consultărilor în probleme bilaterale și internaționale de interes comun. În domeniile cooperării economice, președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Mengistu Haile Mariam s-au declarat în favoarea intensificării eforturilor pentru diversificarea și creșterea volumului schimburilor comerciale, pentru convenirea și realizarea de acțiuni de cooperare economică pe termen lung.

LA DINEUL OFICIAL din seara zilei de marți, oferit în cinstea înalților oaspeți români, s-au rostit toasturi semnificative. Evocând tradiția bunelor relații dintre România și Etiopia, tovarășul Mengistu Haile Mariam a relevat că revoluția etiopiană a făcut posibilă crearea atmosferei necesare pentru dezvoltarea acestor raporturi, în convingerea că există ample posibilități de cooperare în interesul reciproc al celor două țări și popoare.

Exprimând admirația față de înaltul nivel de dezvoltare a României pe toate planurile, conducătorul etiopian s-a referit la lupta maselor populare din patria sa pentru a consolida calea aleasă de ele spre progres, după răsturnarea sistemului feudal arhaic. Victoria obținută a contribuit într-o măsură considerabilă — s-a subliniat în toast — la dezintegrarea vestigiilor imperializmului și reacțiunii, ceea ce a făcut ca poporul etiopian să fie supus la încercări grele din partea forțelor care se opun păcii și progresului. Depășind aceste încercări, cu atât mai vie este hotărârea, în prezent, de a accelera marșul pe calea realizării noii societăți.

Abordând gravitatea actualiei situații internaționale, tovarășul Mengistu Haile Mariam a insistat asupra atrocităților inumane împotriva popoarelor din Africa de Sud și Namibia, atrăgând atenția asupra responsabilității ce incumbă comunității internaționale pentru a se asigura realizarea imediată a rezoluției 435 a Consiliului de Securitate, după cum s-a referit și la războiul fratricid și vărsarea de sânge din Ciad, subliniind că în calitate sa de președinte în exercițiu al Organizației Unității Africane a făcut apel la toate părțile spre a se abține de la orice formă de intervenție.

În încheierea toastului, președintele Etiopiei Socialiste și-a exprimat convingerea în amplificarea cooperării pe arena internațională dintre cele două state.

ÎN TOASTUL său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, saluând călduros revoluția poporului etiopian — care a pus capăt feudalismului, dominației imperialiste și a deschis calea dezvoltării economico-sociale independente a țării, trecând spre construirea societății socialiste —, a exprimat încredințarea că vizita întreprinsă și convorbirile avute vor duce la găsirea de noi înțelegeri, noi căi și mijloace de a ridica la un nivel și mai înalt colaborarea și cooperarea dintre România și Etiopia.

Definind, apoi, actuala situație internațională ca deosebit de complexă și gravă, președintele României a subliniat că apărarea păcii și preîntâmpinarea războiului constituie astăzi problema fundamentală a epocii noastre. Ca atare, România se pronunță pentru înghetarea și reducerea cheltuielilor militare, pentru realizarea unui echilibru de forțe la nivel cât mai scăzut al înarmărilor, în acest cadru acordind o atenție deosebită opririi amplasării rachetelor cu rază medie de acțiune în Europa, retragerii și distrugerii celor existente.

După ce a exprimat preocuparea față de situația economică gravă existentă în lume, toastul a pus în lumină atenția deosebită pe care România o acordă relațiilor cu țările continentului african, sprijinind ferm lupta lor pentru lichidarea totală a politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, pentru consolidarea independenței naționale și asigurarea progresului lor economico-social de sine stătător. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că trebuie făcut totul pentru a se întări unitatea africană, apreciind rolul important ce revine Organizației Unității Africane la soluționarea tuturor problemelor de pe continentul african, prin crearea condițiilor ca statele africane să-și consacre întregul lor potențial material și uman realizării programelor de dezvoltare economică și socială, de bunăstare și fericire.

PRIN întreaga desfășurare a vizitei în Etiopia Socialistă, s-au demonstrat bunele auspicii sub care a început și continuă actuala înaltă solie de pace, prietenie și cooperare a poporului român — urmărită cu legitim interes de opinia publică internațională.

Cronica

Viața literară

Întâlnire între scriitorii români și bulgari pe fluviul Dunărea

■ În zilele de 1-5 iulie a.c. a avut loc cea de-a doua întâlnire pe Dunăre între scriitorii români și bulgari. Din delegația Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România, condusă de Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii, au făcut parte membri ai Biroului Uniunii Scriitorilor, secretari de Asociații, redactori șefi și redactori șefi adjuncți de reviste, directori de edituri, membri ai Consiliului: Andi Andries, Ion Arieșanu, Teofil Bălăj, Vasile Băran, Nikolaus Berwanger, Valentin Deșliu, Ion Horea, Traian Iancu, Tiberiu Iovan, Corneliu Leu, Florin Mușur, Dumitru Mureșan, Mircea Horia Simionescu, Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Szilagy István, Mircea Tomuş, Nicolae Tîc, Mihai Ungheanu.

Scriitorii români au fost întâmpinați și însoțiți de o delegație a Uniunii Scriitorilor din Republica Populară Bulgaria, condusă de Liubomir Leveev, președintele Uniunii. De asemenea, din delegația scriitorilor bulgari au făcut parte membri ai Biroului Uniunii Scriitorilor, secretari de Asociații, redactori șefi și redactori șefi adjuncți de reviste, directori de edituri, membri ai Consiliului: Mladen Isaev, Lăcezar Elencov, Evtim Evtimov, Ivan Popivanov, Milko Mileov, Gheorghe Hristov, Bojidar Bojilov, Clement Tacev, Rosen Bolev, Giencio Uzunov, Zdravco Chislov, Nencio Slavev, Rudenko Iordanov, E-caterina Iosifova, Boris Dimovski, Milan Angelov, Ivan Krăstev.

Itinerarul a debutat cu întâlnirea celor două delegații de scriitori pe țărmul bulgar al „Podului prieteniei”. A urmat vizitarea orașului Ruse, cu monumentele sale istorice și impunătorul Mausoleu închinat eroilor renașterii bulgare. Călătoria a continuat cu vaporul pe Dunăre spre portul Cozlodui, locul de debarcare a grupului de revoluționari

organizat și condus de poetul Hristo Botev. La Cozlodui, în expunerile lor, gazdele au prezentat amplul tablou al dezvoltării localității și a zonei în anii socializmului. În Vrața, unde au fost primiți de tovarășul Lazar Petrov, prim secretar al Comitetului județean Vrața al P.C.B., scriitorii au vizitat bogatul și interesantul muzeu al orașului, care conține exponate arheologice de înaltă valoare, precum și reprezentative opere de artă contemporană. Următorul popas a fost făcut la Belogradec. Aici, poezii români și bulgari au oferit, în fața a numeroși participanți, o seară de poezie, care a demonstrat legăturile strinse de spiritualitate dintre popoarele română și bulgar, nobilele idealuri socialiste și comuniste de construcție pașnică. Acțiunea s-a desfășurat la Observatorul Astronomic, intrat în tradiția manifestărilor literare bulgare ca un loc de întâlnire al pasionaților de poezie. Urmare firească a acestei serii, în orașul Vidin au fost cuprinse, într-o colegială dezbateri, probleme ale literaturii celor două țări. Scriitorii români și bulgari au fost apoi primiți de către tovarășul Hristofor Ivanov, prim secretar al Comitetului județean Vidin al Partidului Comunist Bulgar — prilej de cunoaștere și mai cuprinzătoare a realităților de azi din Bulgaria prietenă.

La întoarcerea pe malul românesc, delegația scriitorilor noștri a fost întâmpinată de primarul orașului Calafat, tovarășul Sebastian Lepădatu, precum și de membri ai Asociației scriitorilor din Craiova. Au fost vizitate Monumentul Independenței, Casa Brădescu, precum și cele două platforme industriale ale orașului. Întâlnirile dintre scriitorii români și bulgari se dovedesc a fi o bază trainică pentru cunoașterea valorilor spirituale și materiale ale celor două țări prietene.

Sedintă de lucru la Uniunea Scriitorilor

● Redactorii șefi ai publicațiilor editate de Uniunea Scriitorilor și secretarii Asociațiilor de scriitori au avut o sedință de lucru cu următoarea ordine de zi:

1. Sarcinile Uniunii Scriitorilor din Republica Socialistă România și ale obștii scriitoricești, care decurg din Mesajul tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii, adresat Uniunii Scriitorilor cu prilejul

cele de-a 75-a aniversări a creării Societății Scriitorilor Români;

2. Acțiuni privind aniversarea a 18 ani de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român;

3. Sarcinile de editare a publicațiilor literare ale Uniunii Scriitorilor și autoconducerea economică.

Sedința a fost condusă de tovarășul Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor.

Omagiu I. L. Caragiale

● Muzeul Literaturii Române, în colaborare cu Societatea „I. L. Caragiale”, a organizat o expoziție „Caragiale — om de teatru” la Teatrul Muncitoresc de pe Platforma industrială Pipera.

Alcătuind din documentele cele mai reprezentative din arhiva Muzeului Literaturii Române (manuscrise, foto-

grafii de epocă, corespondență etc.), expoziția reconstituie întregul univers de viață și creație al marelui scriitor.

Cu prilejul vernisării expoziției, Tudor Gheorghe a susținut un spectacol extraordinar constituit din versuri caragialești în interpretare actoricească și muzicală.

Manifestare „Panait Istrati”

● Comitetul județean de cultură și educație socialistă Brăila, Biblioteca județeană și Centrul județean de literatură au organizat lansarea volumului „Viața lui Adrian Zografi” de Panait Istrati, apărut de curând la Editura „Minerva”.

În prezența unuia public numeros, la librăria „M. Eminescu” din Brăila au vor-

bit despre această importantă lucrare, evocând totodată momente din viața și activitatea marelui scriitor, Veronica Dobrin, președinta comitetului județean de Cultură și Educație Socialistă, George Macovescu, Teodor Vărgolici și Alexandru Talex, îngrijitorul ediției respective.

Manifestare culturală româno-franceză

● Sub egida Institutului Român pentru Relațiile Culturale cu Străinătatea și a Asociației de Prietenie România-Franța, marți, 13 iulie, ora 16, la Casa de cultură a I.R.R.C.S. a avut loc o manifestare culturală organizată cu prilejul Zilei naționale a Republicii Franceze.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de Radu Beligan, președintele Asociației de Prietenie România-Franța. Criticul Dan Hăulică, președinte al Asociației Internaționale a Criticilor de Artă, a evocat originalitatea culturii franceze, dimensiunile unei mari prezențe spirituale. A participat Michel Rougagnon, ambasadorul Franței la București.

Cenacul marțienilor

● „Cenacul Marțienilor” al autorilor de literatură științifico-fantastică de pe lângă Muzeul Literaturii Române și Asociația scriitorilor din București s-a întrunit într-o nouă sedință de lucru. Cu acest prilej, actorul Romulus Bărbulescu a citit dintr-o nouă lucrare de Ioșif Naghin.

SEMNAL

● Mateiu I. Caragiale — PAJERE / AIGLES ROYAUX. Editie bilingvă. Echivalențe franceze de Romulus Vulpesco. Tabel cronologic de Perpessicius. Prezentarea grafică de ansamblu de Romulus Vulpesco. (Editura Cartea Românească, 168 p., 47 lei).

● V. Voiculescu — POEZII. Editie (și prefată) în „Biblioteca pentru toți” de Liviu Grăsoiu; tabel cronologic de Ion Voiculescu și Liviu Grăsoiu. (Editura Minerva, L + 220 + 302 p., 16 lei).

● Teodor Mazilu — SOARELE ȘI AMBIANTA. Schițe și nuvele în „Biblioteca pentru toți”; prefată, note și selecție de Lucian Raicu; tabel cronologic de Ion Mazilu. (Editura Minerva, XXXIV + 364 p., 8 lei).

● Nina Cassian — NUMĂRĂTOAREA INVERSĂ. Versuri orinduite în ciclurile: Ceasul întrebării, Ultimele vești, Subcutanate, Radiografii de vară, Sonurile pământului. (Editura Eminescu, 78 p., 8,75 lei).

● Petre Stoica — ÎNTREBARE RETORICĂ. Poeme. (Editura Dacia, 52 p., 6,50 lei).

● Platon Pardău — TENTATIA. Roman. (Editura Eminescu, 464 p., 22,50 lei).

● Victor Ernest Mășek — LITERATURA ȘI EXISTENȚA DRAMATICĂ. „Replici dintr-o estetică a teatrului”. (Editura Meridiane, 212 p., 13 lei).

● Cornel Brahas — PENULTIMELE POEME DE DRAGOSTE. Versuri urmînd celor din Întors (1972), Odiună la cîmp (1979) și Caiet cu poezii (1981). (Editura Cartea Românească, 82 p., 8,50 lei).

● Vasile Andronache — STALACTITELE DORULUI. A șasea carte a autorului: Ochi neînnoptat (1971), Texte de filă (1974), Poeme (1978), Stelaria (1981), Metafora umană (1982). (Editura Albatros, 112 p., 9,75 lei).

● Ioana Ieronim — CORTINA. Versurile din această carte se adaugă volumelor Vară timpurie (1979), Proiect de mitologie (1981). (Editura Eminescu, 128 p., 11,50 lei).

● Ion Miclea — RĂSINARI. Primul album fotografic dintr-o colecție intitulată „Satele României”; cuvînt înainte (Sufletul satului românesc) de Sânziana Pop; postfață (Răsinari: Așezare — Istorie — Valori) de Corneliu Dragoman. (Volum editat de revista „Transilvania”, 44 lei).

LECTOR

CONCURSUL DE ROMANȚE ȘI CÎNTECE DE VOIE BUNĂ — CREAȚIE ȘI INTERPRETARE, TÎRGOVIȘTE, NOIEMBRIE, 1983

■ În scopul stimulării creației originale în genul romanței și al cîntecului de voie bună și a ridicării nivelului de interpretare în acest domeniu, Consiliul Culturii și Educației Socialiste, în colaborare cu Uniunea Compozitorilor din R. S. România și cu sprijinul Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Dimbovița, organizează, în luna noiembrie 1983, Concursul de romanțe și cîntece de voie bună — creație și interpretare.

Prin organizarea acestui concurs se urmărește realizarea unor romanțe și cîntece de voie bună valoroase, de largă accesibilitate, care să exprime, prin mijloace specifice genului, sentimente ale oamenilor muncii, sensibilitate aleasă și optimismul ce caracterizează poporul nostru, constructor al socialismului, contribuindu-se astfel la îmbogățirea permanentă și diversificarea patrimoniului muzical românesc în acest domeniu.

Concursul de creație de romanțe și cîntece de voie bună este deschis tuturor compozitorilor, membrilor sau nemembrii ai uniunii de creație, fiecare putînd participa cu maximum trei lucrări inedite.

Concursul își propune, de asemenea, să descopere noi valori interpretative în genul romanței și cîntecului de voie bună și să determine o sensibilitate înnoire a repertoriului de acest gen al artiștilor amatori și profesioniști.

Lucrările vor fi depuse în 2 exemplare, sub formă de aranjament pen-

tru voce cu acompaniament de pian, la Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Dimbovița, B-dul Independenței nr. 1, Tîrgoviște, cod. 0.200 cu mențiunea „Pentru concursul de romanțe și cîntece de voie bună”. Termenul de predare a lucrărilor este 1 septembrie 1983.

Lucrările vor purta un motto și vor fi însoțite de un plic închis în care se vor indica numele și adresa autorilor. Se vor anexa, de asemenea, textele lucrărilor dactilografiate în 3 exemplare, indicîndu-se totodată și interpretul preferat de compozitor. Autorii vor prezenta odată cu partiturile și înregistrările lor pe casetă sau bandă magnetică.

Concursul de creație se va desfășura în două etape:

— Etapa I va consta din selecționarea lucrărilor de către un juriu, a unui număr de pînă la 30 de lucrări. Etapa a doua se va desfășura la Tîrgoviște în luna noiembrie 1983, lucrările selecționate de juriu urmînd a fi interpretate de cei mai valoroși soliști ai genului.

Concursul de interpretare desfășurat pe secțiuni distincte pentru amatori și profesioniști va avea două etape:

a) Etapa I de preselecție a soliștilor profesioniști, amatori și liber profesioniști care se va desfășura în două concerte publice și va consta din susținerea cu acompaniament de pian a două romanțe (una la alegerea concurentului și cea de a doua la indicația

juriului) din repertoriul personal al interpretului.

b) Etapa a II-a (finală) va cuprinde două concerte publice în luna noiembrie 1983 la Casa de cultură a municipiului Tîrgoviște și va consta din susținerea cu acompaniament orchestral a două lucrări, din care una la alegerea interpretului și una indicată de juriu.

La concursul de interpretare a romanței și cîntecului de voie bună pot participa soliști profesioniști, amatori și liber profesioniști care s-au afirmat în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”.

Interpreții din județe și cei din municipiul București se pot înscrie la Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Dimbovița, B-dul Independenței nr. 1, Tîrgoviște, cod. 0.200.

Celor mai valoroase creații și celor mai buni interpreți li se vor acorda premii și mențiuni.

Juriul Concursului de romanțe și cîntece de voie bună — creație și interpretare — va fi alcătuit din muzicieni, interpreți, scriitori și alți oameni de artă și cultură și din reprezentanți ai unor organizații de masă și obștești.

Regulamentul Concursului de romanțe și cîntece de voie bună — creație și interpretare — poate fi consultat la Comitetul de cultură și educație socialistă județeană și al municipiului București și la Uniunea compozitorilor.

Egalitate

■ AM fost întotdeauna foarte mândră de felul cum mă iubesc copiii: de la cei mai mici până la cei mai mari, de la cei al căror mod de a gândi nici nu-l mai bănuiesc, până la cei al căror mod de a gândi nu l-am depășit încă de tot. Nu faptul că mă iubesc mă impresionează — la urma urmei, pe părinții lor îi iubesc mult mai mult — ci felul în care o fac, de la egal la egal, într-o democrație de dincolo de vîrste, care mă onorează. Pentru că de cînd mă știu am urît segregarea vîrștelor, categoriile imuabile — chiar și numai pentru o secundă — transformate în țărcuri al căror principal efect este încăpăținarea de a fi, sau cel puțin de a părea, în afara lor. Întotdeauna mi-am dorit să aparțin altei vîrste decît celei pe care o aveam. Copil fiind îmi doream tovarășia adolescenților, îi invidiam și mă durea indiferența și plictiseala lor; adolescență, mă consideram matură și în multe privințe chiar și eram; adultă, mă simțeam adolescentă și cine știe dacă nu abia atunci învățasem într-adevăr să fiu. (Această „învățare a vîrștelor” mi se pare una dintre cele mai fascinante idei rezultate din observarea propriei mele evoluții, dar verificabilă mereu și asupra altora. Potrivit ei, fiecare dintre vîrste nu este atît un stadiu biologic, cît o formulă spirituală, presupunînd o conștiință adecvată și o înțelegere filosofică; dar cum stadiul biologic este atîns de la sine, prin simpla trecere prea repede sau prea încet a timpului, iar realizarea lui spirituală presupune un anumit efort intelectual, o anumită familiarizare cu noțiunile și sensurile situației, între cele două situații se produc în mod fatal amuzante decalaje, putînd să te simți adolescent după ce nu mai ești de mult sau, dimpotrivă, să te simți bătrîn înainte de a fi încă). În orice caz, din faptul că reușeam să evadesc din ele și din faptul că reușeam să mă întorc și să mă închid în cele care-mi plăceau, am tras întotdeauna concluzia că, departe de a fi despărțite prin graniți de netrecut, vîrștele sînt numai nuclee misterioase plutînd în plasma supusă unor aproape magice legi, care este însăși viața. A le opri mișcarea, a le delimita spațiul de evoluție, a le îngheța în anumite constelații fixe mi se pare nu numai stupid, ci și apropiat de moarte. De aceea felul în care mă tratează copiii, cu o simpatie lipsită de respect, egalitară și pusă pe soții, îl descopăr de fiecare dată flatant, asemenea unui elogiu, ca o dovadă nu numai că n-am început încă să mor, ci și că n-am terminat încă să mă nasc.

Ana Blandiana

Cărți clasice repovestite în imagini

● O idee a Editurii populare de artă din Shanghai este transpusă în viață cu un remarcabil succes: aceea de a repovesti în imagini cărți celebre din literatura clasică chineză. Calitatea imaginilor, adevărate opere de artă, limpezimea riguroasă a textelor însoțitoare, punerea în pagină, asigură acestor cărți un cu totul alt statut decît acela al comics-urilor occidentale. Inspirate din tradițiile milenare ale picturii chineze clasice, dar adaptate datelor percepției ale cititorilor de astăzi, desenele, în peniță (cerneală neagră și tușuri colo-

rate), fac dovada nu doar a talentului pictural al artiștilor care le semnează, ci și a însușirilor lor de ilustratori, ceea ce presupune capacitatea de a selecta și a reda episoadele-cheie ale scrierilor pe care le „traduc” în limbajul imaginii plastice. Mai multe dintre aceste „cărți cu poze” au fost adaptate și pentru a fi difuzate în diverse limbi străine și au apărut în seria „Povestiri în imagini din clasicul chinez” a Editurii Zhaohua din Beijing. Una dintre cele mai frumoase se intitulă *Prins în capeană la Sanctuarul tigruului alb* și reprezintă o adap-

tare, semnată de Ah Xlu și Ah Nan, a unui roman de Shi Nai'an, scriitor faimos din vremea dinastiei Ming. Cartea este ilustrată de Yan Meihua, un artist în vîrstă de 55 de ani, cunoscut prin opera sa de ilustrator al multor cărți importante. Pictor și scenograf, Yan Meihua este laureat al Premiului Național, care i-a fost conferit în 1980 pentru „povestiri în imagini”. Picturile sale florale și de personaje de Operă în costume istorice au fost prezentate în expoziții naționale și în Japonia, Singapore și Statele Unite.

Chipuri ale zilelor noastre

● Vedete și modele ceelebre, personalități ale vieții culturale, artistice etc., oameni care-și prețuiesc foarte mult imaginea doresc să se afle în fața aparatului de fotografiat al unui nou maestru al portretului: Dominique Issermann, o pariziană blondă de 36 de ani. Cîndva ea a intenționat să se facă actriță, a fost asistent de regie și critic teatral, a scris mai multe scenarii de film. „Nu doresc să surprind imagini frumoase,

vreau să le compun”, spune artista, expunîndu-și modalitatea de lucru: „Vreau ca oamenii pe care-i fotografiez să colaboreze cu mine, să admită efortul necesar, să recunoască ceva firesc în falsul situației. Dacă organizez o sedință de fotografiat cu Isabelle Adjani, de pildă, actrița trebuie să se străduiască să mă captiveze, să mă facă să doresc a realiza o fotografie bună a ei”. Isabelle Adjani pare să fie un subiect ideal pen-

tru Dominique Issermann, dar fotografia are doar preferințe, nu exclusivități. Orice chip cu trăsături bine armonizate o poate inspira pentru un portret care să redea nu o manieră a ei, ci cit mai mult din personalitatea subiectului fotografiat. Portretele ei respiră liniște, calm și au toate un fel de mister. În imagini: Isabelle Adjani, Grace de Monaco și un autoportret Dominique Issermann.

Un portret al Africii de Sud

Scriitoarea Nadine Gordimer (în imagine), unanim recunoscută drept cel mai important romanțier din Africa de Sud, a acceptat propunerea televiziunii din München de a realiza o serie de șase filme după cărțile ei despre viața din această țară a apartheidului — regimul de discriminare rasială ridicată la rangul de politică de stat. Regizorii și scenariștii sînt sud-africani — a fost condiția autoarei — aleși de ea. Inegale în calitate — este părerea autoarei — cele șase filme alcătuiesc totuși un mozaic coerent, reprezentînd — se spune — cel mai pregnant portret al Africii de Sud realizat pînă acum pentru marele sau micul ecran.

● După 32 de ani, în Statele Unite a fost realizat un „remake” după filmul semnat în 1951 de Elia Kazan, ecranizare a piesei lui Tennessee Williams — **Un tramvai numit dorință**. În rolul lui Stanley Kowalski, inter-

„Un tramvai numit dorință”

pretat în 1951 de Marlon Brando — apare acum actorul Treat Williams, alături de Blanche — actrița Ann Margret, solicitată, cu 6 ani în urmă, de însuși Tennessee Williams să participe la realizarea acestui film.

Hölderlin sau timpul unui poet

● 36 de ani de viață normală și creatoare, apoi 36 de ani de cecitate mentală, timp în care Hölderlin, închis într-un turn din Tübingen, nu comunică cu nimeni. Ruptă în două jumătăți egale, astfel se prezintă existența unuia din cei mai mari poeți germani. Tăcerea lui Hölderlin reprezintă una din cele mai ilustre enigme ale istoriei literare. Explicația unanim acceptată era nebunia în sens patologic. Diagnostic pe care Pierre Bertaux, unul din cei mai buni germaniști francezi, îl combate viguros în cartea **Hölderlin ou le Temps d'un poète**, apreciată de critică drept un document de excepțională valoare prin abundența dovezilor și clari-tatea expunerii.

O negresă în rolul Cleopatrei

● Născută în insulele Barbados, soprana de culoare Esther Hinds (în fotografie, alături de Jeffrey Weiss) a interpretat rolul Cleopatrei în spectacolul **Antoniu și Cleopatra**, prezentat la ediția din acest an a Festivalului de la Spoleto. Regia spectacolului a fost încredințată cunoscutului compozitor Gian Carlo Menotti.

Gabriel García MÁRQUEZ:

Întoarcere la guayabá

ADMINISTRATORUL lui El espectador din Bogotá, al cărui reporter devotat eram la 24 de ani, s-a apropiat în acea încetășată după-amiază de iulie de biroul meu și m-a întrebat ce aveam de gînd să fac vinerea următoare. „Nimic deosebit”, i-am răspuns. „Dar de ce?”. Iar el mi-a răspuns cu o îngrozitoare naturalitate: „Pentru că trebuie să pleci la Conferința celor Patru Mari Puteri”. Această conferință între generalul Eisenhower, Harold McMillan, Nikita Hrușciov și Edgar Faure avea loc la Geneva cu o săptămînă mai tîrziu, iar eu nu aveam nici un fel de hirtie ca să pot călători. Nici măcar carnetul de identitate, pentru că noi, ziariștii, obișnuim să ne identificăm cu carnetul profesional, care, pe atunci se bucura de mai mult credit chiar decît actele oficiale. Cu toate astea, cu acel optimism irațional pe care întotdeauna l-am considerat drept cea mai mare virtute a mea, am acceptat misiunea: să zbor la Geneva peste 72 de ore.

Pînă atunci cunoscusem întreaga țară datorită meseriei mele de trimis special oriunde s-ar fi întîmplat ceva neobișnuit, dar niciodată nu mi-ar fi trecut prin min-te ideea de a călători în afară. Nu înțelegeam pentru ce ar fi trebuit s-o fac și niciodată nu mă gîndisem, în ascunsă mea mizerie din anii anteriori, că vreo dată voi avea posibilitatea s-o fac. Numai în ziua aceea am aflat cite lucruri dificile erau necesare pentru ca să obții un pașaport: certificat de naștere, certificat de la poliție, certificat că sînt chit și fără necazuri de la fisc, livretul militar, trei feluri de vaccinuri diferite și două scrisori de recomandare de la persoane cu o solvabilitate morală recunoscută. Mi-am terminat gîfîind articolul pe care-l scriam, am fugit la biroul poetului Álvaro Mutis care încă de pe atunci era un călător im-

pătimit, și i-am pus pe masă problema. Álvaro a ris de zăpăceala mea și a chemat de urgență pe angajatul unei agenții de voiaj, care în 48 de ore m-a transformat în călătorul cu cele mai perfecte documente din țară. Metoda sa era atît de simplă încît nu părea a fi posibilă: m-a obligat să-mi fac 24 de fotografii de pașaport, m-a făcut să semnez șase foi de hirtie timbrate și mi-a cerut pentru cheltuieli și servicii o sumă de bani care azi pare ridicolă, dar care însemna mai mult decît salariul meu lunar: o mie de pesos. Ziua următoare m-a purtat de mină pe la toate birourile pertinente, urcînd pe scări de serviciu, intrînd pe uși interzise, făcîndu-ne loc prin mulțimea care se aștepta rîndul în fața unor ghișee închise și peste tot mă făcea să semnez hirtii, îmi luau amprente digitale și la puține ore după aceea îmi înmînau documentele mele legitime. Singurul lucru pentru care n-a trebuit să-mi împrumut corpul a fost pentru vaccinuri. Cu mulți ani mai tîrziu mi-au povestit, nu știu cu cit temei, că agenția de voiaj dispunea de bunele servicii ale unui prostănac dresat care se ducea să se vaccineze de atîtea ori de cite era nevoie, și pe nume diferite, pentru ca să nu trebuiască să suporte clienții martiriul vaccinării.

Cel mai puțin credibil din toată povestea este că după acel miracol vertiginos am pierdut în Bogotá avionul pentru Europa, pentru că prietenii de la ziar îmi făcuseră în noaptea anterioară o sărbătoare de despărțire atît de destrăbălată încît am ajuns tîrziu la aeroport. Din fericire, viața era atît de ușoară pe atunci, încît avionul s-a stricat la prima escală, la Barranquilla, iar eu am reușit să-l ajung cu alt avion național, care a plecat din Bogotá cu trei ore mai tîrziu. Zborul de la Bogotá la Paris a durat 42 de ore, cu escale la Nassau, Azore, Lisabona și

Madrid, și de două ori a fost nevoie să i se schimbe cite o elice celui Super Constellation care părea pe punctul de a se frînge printre turbulențe.

Am sosit la Geneva, în tren, la 17 iulie 1955, cu gîndul să mă întorc în Columbia după o săptămînă, dar în realitate nu am revenit încă nici măcar o dată cu certitudinea întoarcerii. De cînd am posibilitatea să o fac, m-am dus în fiecare an cel puțin o dată, și aproape totdeauna pentru o sedere de trei luni. Mă întîlnesc cu prietenii mei din totdeauna, de fiecare dată mai bătrîni, mai prieteni, mai senini, și singurul lucru care ne diferențiază este faptul că nostalgiile lor sînt nostalgii ale timpului, pe cînd ale mele sînt nu numai ale timpului, ci și ale fațelor de ei. În toate aceste călătorii, singura dată cînd am avut un incident neplăcut a fost acum doi ani, cînd am ieșit din țară sub protecția diplomatică a Mexicului, și a fost o experiență atît de amară încît am decis s-o smulg pentru totdeauna din memorie. Dar urma sa este de neșters, pentru că aceștia au fost singurii doi ani pe care i-am consacrat reflecției, aproape minut de minut, în fiecare loc din lume, asupra adevăratului motiv pentru care eu nu trăiesc în Columbia, și nu l-am putut găsi.

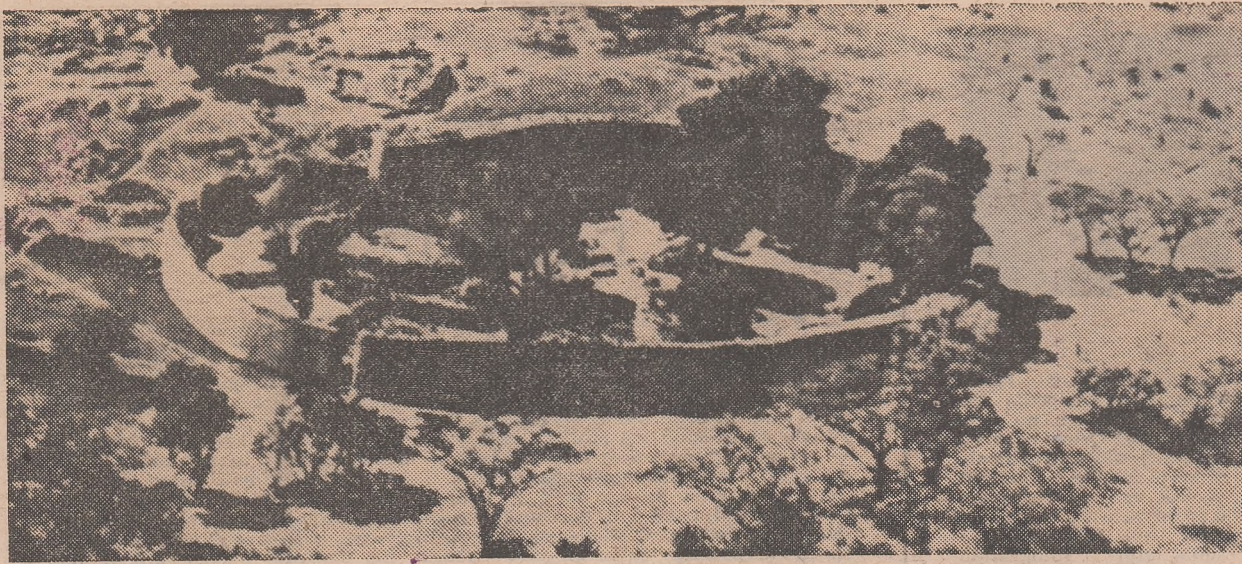
ÎNTR-O noapte, la ieșirea dintr-un teatru din Barcelona, o femeie matură și frumoasă mi-a tăiat drumul și mi-a spus: „Dumneavoastră nu existați”. Observația sa lucidă, și poate prea vădită, m-a consolat pentru că n-a fost spusă cu amărăciune, ci cu o imensă compasiune. A fost contrariul a ceea ce simt cînd mă aud spunînd, aproape în fiecare zi, că sînt un om fericit pentru că nu fac altceva decît să călătoresc. Adevărul e că nimic nu mă plictisește mai mult, cine știe, poate pentru că nimic nu este mai steril. Poate că singurul lucru care-mi rămîne după ce am văzut lumea întreagă sînt unele clipe petrecute la Barcelona, pe care reușesc să le recuperez ori de cite ori mă întorc acolo, și o irezistibilă pasiune pentru enormul și dragul oraș Mexico, care este singurul care-și dispută nostalgia cu țara mea, și unde am prieteni de suflet a căror discreție și a căror teamă de un deranja se confundă citeodată cu uitarea.

În afară de asta, nu-mi amintesc decît

de camere de hotel și de restaurante stranii. Acestora din urmă, dacă nu sînt cu adevărat foarte bune, le prefer un pui la ceaun în casa vreunei perechi de prieteni. Hotelurile, în schimb, cu cit sînt mai impersonale, cu atît le prefer. Hoteluri noi, la fel în toate părțile lumii, din Buenos Aires la Helsinki, cu aceleași clipe cu desene care indică felul serviciilor, cu aceleași culori de tapiet pe pereți, cu aceleași mobile din plastic, același aer mirosind a medicament congelat. Un stil universal care-ți permite să călătorești fără să călătorești, pentru că e ca și cînd ai sta într-un singur loc. Există un unic risc: atunci cînd sună telefonul în zori și te trezești fără să știi în ce oraș al lumii dormi. Un prieten călător, acum mulți ani, mi-a dat formula care poate conjura acest neajuns: în fiecare seară, înainte de a mă culca, pun pe telefon o hirtie cu numele orașului în care mă găsesc.

Cu toate astea, fie cum o fi, sau fie unde o fi, sînt foarte rare momentele în care nu mă întreb care a fost adevărata rațiune pentru care eu m-am întors în Columbia cu același avion cu care m-am dus la Paris acum 22 de ani. Prin toată lumea m-au urmărit știrile despre țara mea, prin toată lumea îi urmăresc pe prietenii din țara mea, numai ca să vorbesc mereu despre același lucru, și de multe ori m-am trezit în singurătatea nopții tulburat de fantasma ecuatorială a mirosului de guayabá. De multe ori, în insomniile acestor ultimi doi ani, am ajuns să mă gîndesc că poate greșeala vieții mele se află mai în urmă decît unde am căutat-o eu. Poate că nu-și are originea în a fi acceptat și prelungit acel voiaj la Geneva, ci în a fi plecat din satul arzător și prăfuit unde părinții mă asigură că m-am născut, și în care visez că mă aflu — inocent, anonim și fericit — aproape în fiecare noapte. În acest caz, n-aș mai fi poate același care sînt, dar poate că aș fi fost cineva mult mai bine: un simplu personaj din romanele pe care niciodată nu le-aș fi scris. Dar iată-mă aici, cu iluzia că nu este prea tîrziu ca să cirpesc în vreun fel trecutul.

În românește de
Miruna Ionescu

Zimbabwe. Ansamblul de construcții „Elipsa”

O inestimabilă moștenire culturală

EUROPA începutului de secol XX descoperea, cu uimire și fascinație, valorile extraordinare ale artei continentului african: sculptură, pictură, olărie, arhitectură. Iată însă că, în ultimele decenii mai ales, cercetările istorice aprofundate au situat această inestimabilă moștenire culturală africană în adevăratul său context, oferindu-i adică un spațiu și un timp propriu neîntre-rup, milenar, de dezvoltare și propagare. Un exemplu din cele mai interesante în acest sens îl constituie „cultura zimbabwe”, mărturie relevantă asupra vieții culturale și artistice a unor popoare care au trăit în zona Zambiei, Mozambicului și statului Zimbabwe. Istoricii și criticii de artă ce se ocupă de cultura africană și-au mărturisit nu o dată profunda emoție în fața perspectivelor deschise, pentru înțelegerea la justa lor valoare, a izvoarelor artei africane, a acestei culturi străvechi, singura care a lăsat, alături de măturii sculpturale sau picturale, unele arheologice de mari dimensiuni.

Este vorba despre ruinele din granit ale misterioasei capitale a imperiului „Monomotapa”, Zimbabwe, „casa din piatră”, cea care a dat numele, simbolic, statului de astăzi. Orașul a fost construit într-o zonă bogată în mine de aur, cupru și fier, într-o epocă destul de îndepărtată, secolele XII-XV, de către triburile Shona al căror rege, **nwene motava** („stăpînul minelor”) se numea Monomotapa, cel care a reușit, într-o încercare fără precedent, să unifice

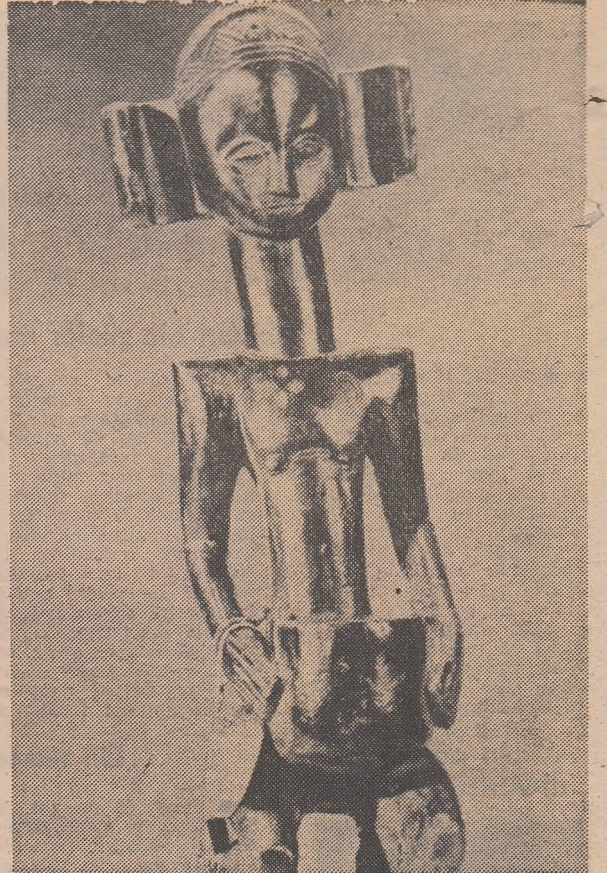
puterea politică pe o vastă suprafață, edificînd un imperiu puternic și omogen care avea să reziste secole de-a rîndul. Ansamblul arhitectural cuprinde, alături de urmele numeroase ale unor locuințe, o acropolă, diverse alte construcții (un palat de mari dimensiuni cu dependințele sale), totul înconjurat de un zid de incintă în formă de elipsă care, în unele locuri, este larg de 4,50 m și cu o înălțime ce depășește 9 m. Zidul este alcătuit din mici blocuri de granit asamblate între ele fără ajutorul cimentului, fiind surplombat de o friză cu iezi, motiv împrumutat poate din arhitectura porturilor de la Oceanul Indian. Au fost găsite, în cadrul campaniilor de săpături arheologice, obiecte de podoabă dintre cele mai diverse, lucrate îndeosebi în aur, sculpturi de mare finețe în steatită reprezentînd personaje antropomorfe, apoi reprezentări de păsări, scene de vînătoare. Comentînd aceste descoperiri, Michel Leiris în **Univers des formes, Afrique Noire** (Gallimard, 1967), subliniază faptul că „analiza lor a demonstrat gradul înalt de știință a tehnicii sculpturii în bronz și aur, faptul că bășinașii bantou posedau, cu mult înainte de contactul cu primii europeni, toate elementele unei concepții teoretice și tehnici artistice coerente, unitare. Mai mult, aceste descoperiri mai dovedesc și faptul că populațiile «culturii zimbabwe» întrețineau relații strînse, comerciale și culturale, cu popoarele continentului și cu cele situate pe litoralul asiatic al Oceanului indian. Au fost descoperite, în acest sens, măturii convingătoare în ruinele marii cetăți Zimbabwe: perle malaeze din sec. VII—X, faianță persană din sec. XIII, porțelanuri chinezești din sec. XIII—XV — venite, evident, pe mare; ele demonstrează clar existența unui comerț continuu timp de peste 500 de ani, lucru care explică și seria de influențe pe care arta africană a timpului le-a avut de asimilat, integrîndu-le într-o originală expresie stilistică”.

PRINTRE elementele definitorii ale acestei expresii stilistice, așa cum remarcă William Fagg, în **African Sculpture** (Ed. Dutton, 1964), este predominanța elementului decorativ, folosit „în absolut toate cazurile cînd se prezintă ocazia, pentru că decorul, prin varietatea fabuloasă a formelor și formulelor coloristice folosite, are puterea de a se transforma într-un mod vital al vieții comunitare. Printr-o formă sau alta de decorație, se exprimă o stare de spirit, se comunică o idee, se evocă o perioadă istorică”. În cazul obiectelor vieții cotidiene, adaugă Michel Leiris, „fantezia decorativă se bazează pe știința folosirii unor structuri de mare finețe din fire de cupru, combinații neașteptat colorate de broderii din perle, care aduc obiectelor celor mai diverse — veșminte, păpuși, îmbrăcăminte de ceremonie, — un chip cu totul nou, dovedind un gust sigur. Artă prin excelență, este cea a olăritului. În regiunea fluviului Zambezi, ca și mai la sud, se produc recipiente de toate mărimile, în lemn sau argilă, pictate sau gravate, ca și superbe împletituri de formă sferică. Două animale sau două personaje identice sînt frecvent sculptate pe capacul unor oale mari din lemn. Iar rezemătorile pentru cap sînt cele mai bogate și originale sculptate, combinația și noutatea temelor fiind, în acest caz, cea mai deosebită dintre toate”.

Această sculptură este, în mai toate cazurile, expresia unei puternice influențe care a fost, pentru o regiune vastă, între coasta de est și cea de vest a Africii, cea a stilului „baluba”. William Fagg subliniază faptul că, deși evidentă prin apariția figurilor alungite, a cariatidelor ce poartă partea superioară a

Artă rotse. Capac sculptat

Statuie (artă rotse)

unui scăunaș sau a unei rezemători pentru cap, este clar că în zona culturii zimbabwe au acționat „școlile și centrele locale, într-o relativă independență, care adoptă stilul general al unui trib sau familii tribale, producînd, la rîndul lor, un stil propriu. În acest caz, totul este centrat în jurul figurii umane, ocazionînd creații de mare diversitate și varietate ca expresie stilistică”. Desigur, există cîteva tipuri de statuete care formează „baza stilistică” pentru toate celelalte — este vorba, în primul rînd, de statuetele reprezentînd păsări (sculptate în steatită sau granit, mai rar în altă piatră dură), expresie a omagiului adus unei mitice **păsări-tunet**, apoi figurine integrate în cultul fertilității și cel al strămoșilor. Este interesant de observat că toate sînt alungite, purtînd o coafură masivă (transformată cîteodată într-o cască ce coboară peste urechi), stilizate pînă la abstract, hieratice și expresive totodată.

SCULPTURII i se adaugă, într-o continuare firească a motivelor, pictura, mai ales cea murală, cu deosebire dezvoltată în această zonă. Bărbații tribului sînt cei care, conform unui ritual complicat, construiesc mai întîi zidul de incintă al casei sau satului — anual ceremonia cere o reînnoire a acestuia, — ceea ce duce la pictarea lui cu motive geometrice. Acestei „schite de decor” i se adaugă, după cîteva zile, pictura propriu-zisă, în alb, negru, cărămiziu deschis și cărămiziu închis, nuanțe de verde și gri, realizată de femeile și fetele satului. Ceea ce este o noutate față de picturile tradiționale ale satului african, este tendința locuitorilor acestei zone de a transforma această pictură într-o adevărată cronică a evenimentelor celor mai importante, a vieții satului respectiv, astfel încît ai surpriza unei cărți viu colorate desfășurate pe lungimea unor kilometri.

DESIGUR, toate acestea sînt argumente pentru o profundă originalitate artistică, pentru o identitate spirituală proprie, menținută ca atare în ciuda tuturor vicisitudinilor istoriei. Ceea ce este important în cazul culturii zimbabwe este că, alături de aceste expresii ale geniului artistic, ea se dovedește, în Zambia, Zimbabwe, Mozambic, la fel de viabilă și interesantă și prin literatură, perpetuînd, de asemenea, un filon prolific și de mare frumusețe. Este evident deci, așa cum sublinia R. Olbrechts (**Les arts plastiques**, Bruxelles, 1959), că putem vorbi nu numai despre o cultură africană, ci și despre o inestimabilă moștenire culturală pe care Africa o dă tezaurului artistic universal. Adesea izolată în termenii unei producții manufacturiere de interes cel mult turistic, cultura africană în genere — și cu deosebire în ultimele decenii cea din zona fluviului Zambezi — s-a afirmat ca valoare sigură, cu caracteristici proprii, cu un loc anume în istoria culturii mondiale, cu influențe certe și de adîncime asupra artei și culturii europene. Căci nu este întîmplător că arta modernă europeană se transformă sub auspiciile descoperirii măștii africane (în 1905 Maurice de Vlaminck găsea primele măști africane, apoi Matisse și Picasso), epoca de astăzi putînd aduce, prin mii de studii apărute, o situație exactă a valorii acestui aport, născînd „cubismul” și, mai apoi, arta abstractă.

O inestimabilă moștenire culturală ale cărei valențe complexe sînt cea mai clară mărturie a puterii creatoare a popoarelor Africii negre, a vitalității acestei arte de-a lungul timpurilor și pentru timpurile care vin.

Andrei Udreanu

„România literară”

Săptămînal de literatură și artă editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

Director GEORGE IVAȘCU

REDAȚIA : București, Piața Scintei nr. 1, poarta B2—B3, telefon 17 60 10. ADMINISTRATIA : Calea Victoriei 115. Telefon : 50 74 96. ABONAMENTE : 3 luni — 65 lei ; 6 luni — 130 lei ; 1 an — 260 lei. Tiparul : Combinatul Poligrafic „CASA SCINTEII”